

Infekcijas slimību reģistrācija

Publicēts: 13.04.2020.

Ieteikumi ārstniecības personām un iestādēm

Kāpēc jāziņo par infekcijas slimību gadījumiem?

Ziņošana par sabiedrības veselībai nozīmīgajām infekcijas slimībām ir būtisks epidemioloģiskās drošības pasākums. Šo informāciju izmanto, lai veiktu infekcijas slimību gadījumu epidemioloģisko izmeklēšanu un pretepidēmijas pasākumu organizēšanu, tādējādi novēršot infekcijas izplatīšanos un sabiedrības veselības apdraudējumu. Šī informācija ir svarīga agrīnai sabiedrības veselības apdraudējumu, t. sk. uzliesmojumu noteikšanai un novēršanai valstī un starptautiskajā līmenī. To izmanto arī, lai izstrādātu un īstenotu pierādījumos balstītus infekcijas slimību kontroles un profilakses stratēģijas un plānus, kā arī vērtētu veikto pasākumu efektivitāti.

Kādi normatīvie akti nosaka ziņošanu par infekcijas slimībām?

Obligāto ziņošanu par infekcijas slimību gadījumiem nosaka Epidemioloģiskās drošības likums^[1], bet kārtību kādā reģistrējami infekcijas slimību gadījumi, nosaka Ministru kabineta 1999. gada 5. janvāra noteikumi Nr. 7 "Infekcijas slimību reģistrācijas kārtība"^[2] (turpmāk – MK noteikumi Nr. 7). Ministru kabineta 2011.gada 13. decembra noteikumi Nr. 948 „Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 948). ^[3] nosaka ziņošanas kārtību par bīstamajām infekcijas slimībām un grupveida saslimšanām ar citām infekcijas slimībām. Infekcijas slimības izplatās, nerespекtējot valstu robežas. Tādējādi, infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību reglamentē arī Eiropas Savienības līmenī^[4] un pasaules mērogā^[5].

Lai izvērtētu infekcijas slimības diagnozi un steidzamā paziņojuma nosūtīšanas nepieciešamību, SPKC iesaka iepazīties ar EIROPAS KOMISIJAS 2018. gada 22. jūnija ĪSTENOŠANAS LĒMUMU (ES) 2018/945 par infekcijas slimībām un ar tām saistītajiem īpašajiem veselības jautājumiem, uz kuriem attiecinās epidemioloģisko uzraudzību, kā arī par attiecīgo gadījumu definīcijām^[6]

Šis normatīvais akts nosaka klīniskos, laboratoriskos un epidemioloģiskos kritērijus, lai definētu un klasificētu infekcijas slimību gadījumus Eiropas Savienībā epidemioloģiskās uzraudzības mērķu sasniegšanai.

Kurš un ko ziņo par infekcijas slimību gadījumiem?

Saskaņā ar Epidemioloģiskās drošības likuma 14. pantu ikvienai ārstniecības personai, kura konstatējusi, ka pacientam ir reģistrācijai pakļauta infekcijas slimība (skat. "[Reģistrējamās infekcijas slimības](#)"), vai pastāv pamatotas aizdomas par viņa inficēšanos, ir pienākums ziņot par to. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 7 ārstniecības persona ziņo par: a) infekcijas slimības diagnozi; b) infekcijas slimības diagnozes maiņu vai atcelšanu; c) infekcijas slimības galīgo diagnozi, tās laboratorisku apstiprināšanu un slimības iznākumu.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 7 pienākums ziņot par infekcijas slimībām ir **ARĪ**:

- laboratorijas vadītājam vai viņa pilnvarotajai personai par noteikumu 3. pielikumā norādīto infekcijas slimību izraisītāju klātbūtnes tiešu vai netiešu noteikšanu pārbaudītajā cilvēka materiāla paraugā, apstiprināšanu vai tipēšanu;
- izglītības iestādes, sociālās aprūpes institūcijas vai citas iestādes vadītājam, ja viņam radušās aizdomas par grupveida saslimšanu (iestādē ir divas (vai vairāk) personas ar šādām infekcijas slimības pazīmēm — caureja, vemšana, ādas, gļotādas vai acu ābolu dzelte, paaugstināta ķermeņa temperatūra, izsitumi vai citi ādas bojājumi).
- *Kam ziņot par infekcijas slimības gadījumu?*

Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 7, ārstniecības persona par konstatēto infekcijas slimības gadījumu (izņemot HIV/AIDS un tuberkulozi), kā arī par profesionāli pamatotām aizdomām par inficēšanos ar infekcijas slimību ziņo Slimību profilakses un kontroles centra (turpmāk – SPKC) **attiecīgās reģionālās nodaļas epidemiologam**. Par tuberkulozes un HIV/AIDS gadījumiem ziņo SPKC Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamentam, Rīgā, Duntes iela 22, k-5. (skatīt sadaļu "Kur ziņot telefoniski un nosūtīt aizpildīto steidzamo paziņojuma veidlapu Nr. 058/u par infekcijas slimības gadījumu?").

Cik ātri un kā ziņot par infekcijas slimības gadījumu?

Atkarībā no potenciālās bīstamības sabiedrības veselībai, infekcijas slimības tiek dalītas trīs grupās ar noteiktiem ziņošanas termiņiem un veidiem:

- I. grupa - par bīstamām infekcijas slimībām (piem., bakas, Sibīrijas mēris, SARS, holēra, mēris) ziņo **nekavējoties** jebkurā diennaktī laikā telefoniski UN rakstiski;
- II. grupa – par infekcijas slimībām ar ievērojamu straujas izplatīšanās potenciālu (piem., akūtas zarnu infekcijas, vakcīnnavēršamās slimības) ziņo **vienas darbdienas laikā** telefoniski UN rakstiski, ja tas ir pirmais paziņojums par infekcijas slimību, vai rakstiski triju darbdienu laikā, ja tas ir paziņojums par infekcijas slimības diagnozes maiņu vai atcelšanu vai infekcijas slimības galīgo diagnozi, tās laboratorisku apstiprināšanu un slimības iznākumu;
- III. grupa - par infekcijas slimībām ar mērenu izplatīšanās potenciālu (piem., tuberkuloze, seksuāli transmisīvās infekcijas, HIV/AIDS, atsevišķas parazitārās slimības) ziņo **triju darbdienu laikā** rakstiski.

Pilns reģistrācijai pakļauto infekcijas slimību saraksts un ziņošanas termiņš katrai infekcijas slimībai noteikts MK noteikumu Nr. 7 2. pielikumā (skat. arī "[Reģistrējamās infekcijas slimības](#)")

Kāda veidlapa jāaizpilda, ziņojot par infekcijas slimības gadījumu?

Ziņojot par infekcijas slimības, izņemot HIV/AIDS un tuberkulozi, gadījumu, ārstniecības persona aizpilda [veidlapu Nr. 058/u](#) „Steidzamais paziņojums par infekcijas slimību, infekcijas slimības izraisītāja konstatēšanu, rezistentu mikroorganismu izdalīšanu un vakcinācijas izraisītu komplikāciju”, kas ir apstiprināta ar Ministru kabineta 2006. gada 4. aprīļa noteikumu Nr. 265 „[Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība](#)” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 265) 24. pielikumu.

HIV infekcijas gadījumā aizpilda veidlapu "[Paziņojums par apstiprinātu HIV infekcijas gadījumu](#)" (MK noteikumu Nr. 265 66. pielikums).

Tuberkulozes gadījumā aizpilda veidlapu “Ārstniecības iestādes ziņojums par diagnosticētu tuberkulozi vai latentas tuberkulozes infekciju ([veidlapa Nr.89/u-t](#))” (MK noteikumu Nr. 265 32. pielikums).

Jūsu ērtībai minētās veidlapas ir pieejamas [SPKC tīmekļvietnē](#).

Kāda informācija jāsniedz aizpildot veidlapu Nr. 058/u?

Ir būtiski sniegt visas no pacienta iegūstamās ziņas, kas pieprasītas veidlapā. Aizpildot steidzamo paziņojumu, lūdzam skaidri salasāmā rokrakstā norādīt noteikto informāciju, kas ir nepieciešama epidemioloģiskajai izmeklēšanai un uzraudzībai. Veidlapai ir septiņas sadaļas:

- I sadaļā jānorāda **ziņošanas diagnoze** un ar to saistītie dati. Jāveic atzīme, vai tā ir sākotnējā vai galīgā diagnoze, vai arī veidlapa aizpildīta, jo diagnoze ir mainīta, atcelta vai precizēta. SPKC epidemiologi uzsāk rīcību saņemot sākotnējo paziņojumu pat tad, ja diagnoze vēl nav apstiprināta;
- II sadaļā sniedz informāciju par **laboratorisko izmeklējumu rezultātiem infekcijas slimības noteikšanai**, ja tādi ir pieejami;
- III sadaļā norāda datus par pacientu. Ja iespējams, norāda arī pacienta tālruņa numuru, jo, nepieciešamības gadījumā, tas var ievērojami atvieglot epidemiologam saziņu ar pacientu;
- IV sadaļa ietver datus par inficēšanos. Šīs sadaļas aizpildīšanai ir nepieciešams, lai ārstniecības persona rūpīgi ievāktu epidemioloģisko anamnēzi. Trešās un ceturtais sadaļas precīza un detalizēta aizpildīšana ir ļoti nozīmīga, ja nepieciešams apzināt kontaktpersonas un veikt citus pretepidēmijas pasākumus;
- V sadaļa infekcijas slimību konstatēšanas gadījumā **nav jāaizpilda**;
- VI sadaļā var norādīt jebkuru papildinformāciju, kas var būt noderīga, organizējot pretepidēmijas pasākumus;
- VII sadaļā obligāti norāda ārstniecības personu, kas nosūtījusi paziņojumu un tālruņa numuru turpmākai saziņai un informācijas precizēšanai. Informāciju lūdzam apstiprināt ar ārstniecības personas spiedogu!

Kā nosūtīt aizpildīto steidzamā paziņojuma veidlapu Nr. 058/u?

Steidzamā paziņojuma veidlapu var nosūtīt: **pa faksu, pa pastu, ar kurjeru vai elektroniski.**

Reģions	SPKC reģionālās struktūrvienības adrese	Tālrunis	Fakss	E-pasts
Rīgas un Pierīgas	Rīgā, Dunties iela 22, k-5, Rīga, LV 1005	67271738 diennakts*	67270665	dezurants.riga@spkc.gov.lv
Vidzemes	Valmierā, L. Paegles ielā 9, LV- 4201	64281131	64281129	
	Gulbenē, Klēts iela 6, Gulbene, LV-4401	64471389	64471065	
Kurzemes	Liepājā, Friča Brīvēmnieka iela 56	63424595 63424598	63424597	
	Ventspilī, Saules iela 31, LV-3601	63622455	63622452	
Zemgales	Jelgavā, Zemgales prospektā 3, LV- 3001	63022674	63084386	
	Jēkabpilī, Brīvības ielā 258a, LV-5201	65220145	65238831	
Latgales	Rēzeknē, Zemnieku ielā 16a, LV- 4601	64624236 64624237	64622097	
	Daugavpilī, 18. novembra iela 105, LV-5404	65437628	65475007	

* Lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ziņošanas termiņu ievērošanu un ziņojumu pieņemšanu no jebkuras Latvijas teritorijas ārpus iestādes darba laika, SPKC darbojas diennakts tālrunis. Ja operatīvajiem dienestiem **ārkārtas situācijā** nepieciešams sazināties ar SPKC, lūdzam izmantot šādus kontakttālruņus:

- darba dienās, SPKC darba laikā (no 8:30 līdz 17:00) lūdzam zvanīt uz telefona numuru 67271738.
- ārpus SPKC darba laika, no plkst. 17:00 līdz 08:30, kā arī svētku un atpūtas dienās, iespējams sazināties ar dežurējošo epidemiologu, zvanot pa mobilo tālruni 28343552.

Kur nosūta rakstiskos ziņojumus par HIV infekcijas un tuberkulozes gadījumiem? ▼

Rakstiskos ziņojumus par apstiprinātu [HIV infekciju](#) un [tuberkulozi](#) nosūta pa pastu vai ar kurjeru uz SPKC Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamentu, Rīgā, Dunties iela 22, k-5, Rīga, LV 1005. Ziņojumu par tuberkulozi var sūtīt arī pa faksu 67270665 vai uz e-pasta adresi dezurants.riga@spkc.gov.lv. Ārstniecības iestādes, kurām ir līgumattiecības ar SPKC var ievadīt informāciju par HIV pacientiem tiešsaistes režīmā ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā.

Vai ārstniecības personai ir nepieciešams informēt infekcijas slimnieku par ziņojuma sniegšanu? ▼

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 7 pirms ziņošanas SPKC ārstniecības personas informē personu, par kuru tiek ziņots, norādot ziņošanas mērķi un apliecinot, ka steidzamā paziņojuma veidlapā sniegtā informācija tiks izmantota tikai epidemioloģiskai uzraudzībai un pretepidēmijas pasākumu nodrošināšanai.

Kādos gadījumos un kur ziņot par grupveida saslimšanas gadījumiem? ▼

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 948 ārstniecības personas pienākums ir **nekavējoties** telefoniski (tāl.: 67271738) un **rakstiski** ziņot SPKC dežurējošajam epidemiologam jebkurā diennakts laikā par grupveida saslimšanas gadījumiem ar infekcijas slimībām, kas norādītas noteikumu 45. punktā^[8] (skat. arī "[Ziņošana par grupveida saslimšanas gadījumiem](#)").

Kad SPKC neregistrē steidzamos paziņojumus? ▼

SPKC ir tiesīgs neregistrēt steidzamos paziņojumus šādos gadījumos:

- ja nav norādīta ārstniecības persona, kura aizpildījusi steidzamo paziņojumu;
- ja infekcijas slimība nav MK noteikumos Nr. 7 minēto [reģistrējamo infekcijas slimību sarakstā](#).

Kur konsultēties par steidzamā paziņojuma veidlapas aizpildīšanu un nosūtīšanu? ▼

Ja ir jautājumi par ziņošanu infekcijas slimības gadījumos, lūdzam vērsties SPKC Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību profilakses un pretepidēmijas pasākumu nodaļā (Rīga un Pierīga) vai teritoriāli piekritisgajā reģionālajā nodaļā.

Kur var iepazīties ar infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības datiem? ▼

Infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības dati ir pieejami:

- [Epidemioloģijas biļeteni](#);

- Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra tīmekļvietnes sadaļā "[Surveillance Atlas for infectious diseases](#)" [10] (dati pieejami interaktīvajā formātā).

No epidemioloģiskās drošības viedokļa ir ļoti svarīgi, lai ārstniecības persona pieprasītu no infekcijas slimnieka ziņas, kas nepieciešamas pretepidēmijas pasākumu organizēšanai, arī ziņas par kontaktpersonām un iespējamiem infekcijas slimības avotiem. Tāpēc tas ir noteikts Epidemioloģiskās drošības likuma 14. pantā. Šī informācija palīdz SPKC ātrāk identificēt risku sabiedrības veselībai un organizēt nepieciešamos pasākumus pacienta dzīves vai uzturēšanās vietā. Steidzamais paziņojums (veidlapa Nr.058/u), ziņojumu veidlapas par HIV infekcijas, tuberkulozes vai latentas tuberkulozes gadījumiem ir oficiāli medicīniskie dokumenti, no tās aizpildīšanas kvalitātes un ziņošanas savlaicīguma ir atkarīga citu cilvēku veselība!

 [Slimību profilakses un kontroles centrs, ieteikumi ārstniecības personām par infekcijas slimību reģistrāciju, 2019. gada augusts](#)

Reģistrējamās infekcijas slimības

[Skatīt vairāk](#)

Ziņošana par grupveida saslimšanas gadījumiem

[Skatīt vairāk](#)

Ziņošanai par infekcijas slimību gadījumiem

[Skatīt vairāk](#)

Veidlapas antimikrobiālās rezistences uzraudzībai

[Skatīt vairāk](#)

[1] Epidemioloģiskās drošības likums: <https://likumi.lv/doc.php?id=52951>

[2] Ministru kabineta 1999. gada 5. janvāra noteikumi Nr. 7 "Infekcijas slimību reģistrācijas kārtība": <https://likumi.lv/doc.php?id=20667>

[3] Ministru kabineta 2011. gada 13. decembra noteikumi Nr. 948 „Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi”: <https://likumi.lv/doc.php?id=241413>

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1082/2013/ES (2013. gada 22. oktobris) par nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 2119/98/EK: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8d817a1f-45fa-11e3-ae03-01aa75ed71a1/language-lv>

[5] Starptautiskie veselības aizsardzības noteikumi: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1592>

[6] Eiropas Komisijas 2018. gada 22. jūnija īstenošanas lēmuma (ES) 2018/945 par infekcijas slimībām un ar tām saistītajiem īpašajiem veselības jautājumiem, uz kuriem attiecinās epidemioloģisko uzraudzību, kā arī par attiecīgo gadījumu definīcijām: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2018:170:FULL&from=LT>

[7] [Veidlapas ziņošanai par infekcijas slimību gadījumiem:](#)

[8] Ministru kabineta 2011. gada 13. decembra noteikumiem Nr. 948 „Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi”: <https://likumi.lv/doc.php?id=241413>

[9] [Infekcijas slimības un imunizācija](#)

[10] <https://atlas.ecdc.europa.eu/public/index.aspx>

<https://www.spkc.gov.lv/lv/infekcijas-slimibu-registracija>